

Ervaringen gedurende een zestal jaren met het anti-varroamiddel 'Bienenwohl'

Erhard en Ralf Krösche te Wolfsburg (D).

Het is onze wens om honing te produceren, die vrij is van residuen van bestrijdingsmiddelen. Om die reden hebben wij, naar aanleiding van voordrachten door dr. Wallner uit Hohenheim, ons kastmateriaal volledig vervangen door nieuwe houten dadant-kasten. Dit leek ons nodig, omdat de residuen van Perizine in het kastmateriaal een lange nawerking hebben en nauwelijks afgebroken worden. Niet alleen de kasten werden vervangen maar ook gingen we over op de aankoop van residuvrije was van de firma Müller uit Grosz Süssstedt. Gelijktijdig werd bij het opbouwen van de afleggers consequent het middel *Bienenwohl* toegepast. We gebruiken de zogenaamde blokbehandeling, die reeds na twee jaar de meest effectieve blijkt te zijn.

Onze huidige blokbehandelingsmethode met *Bienenwohl* ziet er als volgt uit: per blokbehandeling worden met een tussenpoos van zes, resp. zeven dagen, drie behandelingen uitgevoerd. De vloeistof wordt met behulp van een doseerflesje in de gangen tussen de ramen, direct op de bijen gesprekend.

De eerste behandeling wordt reeds in april toegepast nog voordat de honingkamers worden geplaatst. zodat ook de bijen, resp. de mijten, in de ontwikkelingsfase van ei tot volwassen insect, bereikt worden. De tweede blokbehandeling volgt zodra de honing voor de eerste maal geslingerd wordt. Bij ons is dat de eerste week van juni. Een derde blokbehandeling geven wij vóór het reizen naar de heide, omstreeks 10 augustus. Na de heidebloei of de zonnebloemendracht volgt nog een blokbehandeling omstreeks 6-8 september. In oktober/november wordt naar gelang er nog mijten zijn gevallen, en afhankelijk van de buitentemperatuur nog een individueel volk nabehandeld. Let op: *Bienenwohl* mag nooit beneden de 10°C toegepast worden. Bij deze toepassingsmethode ontstaat er helemaal geen varroadruk. Daarom kan per behandeling per kast volstaan worden met een geringe dosering ter grootte van een jeneverglasje, ofwel 10 ml., *Bienenwohl*. Een dosering van 50 ml. per volk zoals door Dr. Liebig in het *Bienenjournal* van 11/2002 wordt aanbevolen, is bij de originele *Bienenwohl* (geproduceerd door Dany) niet vereist. Zo wordt door ons bij een driemaalige toepassing (blokbehandeling) minder *Bienenwohl* gebruikt dan dr. Liebig voor een eenmalige behandeling aanbeveelt.

Gedurende het gehele seizoen bestrijden

Op dichtbevolkte standen moet de blokbehandeling naar vier behandelingen met een tussenpoos van vier tot vijf dagen tussen iedere behandeling. Van belang is dat wij de uitgelopen mijten niet de geringste ruimte geven om zich te verspreiden. Er moet door het gehele seizoen iets gedaan worden om het aantal mijten terug te dringen. Derhalve nog één keer: vergeet niet de toepassing van een geringe hoeveelheid *Bienenwohl* in april en juni. Hierdoor wordt een zware besmetting vermeden. Vooral het aanbijen en de daarmee verwante verwondingen zullen zich helemaal niet voordoen. Met deze geringe oplossing van oxaalzuur stelt de imker niets en niemand aan enig risico bloot. De huisvrouw die een maaltje rabarber of spinazie bereidt, komt met hogere concentraties oxaalzuur in aanraking.

Eisen aan een bestrijdingsmethode

Een goed bestrijdingsmiddel moet goedkoop zijn en mag geen residuen achterlaten in de was of honing. Bovendien moet de toegepaste hoeveelheid bij-vriendelijk zijn. Aan al deze eisen voldoet *Bienenwohl*. Wij hebben in de zes jaar die wij nu bezig zijn nog nooit een koningin door een behandeling met *Bienenwohl* verloren. In 2002 hebben wij de nieuwe 'Knabbelstrips' van de firma Dany op de vergelegen standen en op de afleggers toegepast. Een proef heeft aangetoond dat de strips (bestaande uit stroken katoenen stof) in de *Bienenwohl* gedrenkt moeten worden, en derhalve vochtig en niet droog mogen zijn. Onze volken zijn goed met bijen bezet en nog met grote plakken broed van de heide teruggekomen. Natuurlijk ook met een bevredigende hoeveelheid heidehoning. Bijenvolken van ons bekende imkers in de buurt van onze reisstand waren daarentegen zeer in sterkte achteruitgegaan en hadden geen of nauwelijks nog vliegbijen. Wij passen de strips ook toe op alle volken na de laatste behandeling in de herfst als welkome aanvulling op de reguliere behandeling.

Het is de heer Dany wonder boven wonder gelukt met *Bienenwohl* een middel te ontwikkelen, dat zeer bijvriendelijk is en vooral zeer effectief werkt tegen de varroamijt.

Olieachtige vloeistof

Aangezien *Bienenwohl* een olieachtige kleverige emulsie is en niet zo zondermeer verdampt en uitdroogt en

zoals elke kleverige substantie een zogenaamde film achterlaat (alsmede microsporen in de haren van de bijen) kan ook uit dat gegeven de dagenlange werking worden geconcludeerd. Na onze jarenlange observatie van onze uitsluitend met *Bienenwohl* behandelde volken, vallen zelfs na een eenmalige behandeling in versterkte mate mijten tussen de eerste en zesde dag. Het aantal gevallen mijten neemt geleidelijk af tot de twintigste dag. Uit dit alles moeten wij geen verkeerde conclusies trekken. Wij komen slechts gemeenschappelijk verder met neutrale observaties en gegevens uit de praktijk.

Degene, die de biologie van de mijt in het kader van de relatie gastheer-parasiet beschouwt, vindt een aanknopingspunt voor de wijze waarop *Bienenwohl* werkt. De lichaamsvreemde stoffen in de vacht van de bij worden de blinde en op geur reagerende mijt noodlottig. Aangezien iedere dag duizenden bijen, samen met onrijpe mijten, uitlopen, wordt dit herhaald sprenkelen (blokbehandeling) een weldoordachte maatregel.

Geschied voor de grootimker

In onze imkerij met een 70-tal ingewinterde volken zijn er slechts twee overstuur geraakt, en dat zonder darrenraatmethode. Wij zien dus geen noodzaak om onze bedrijfsmethode en behandelwijze te veranderen. Bezwaren dat de behandelwijze voor imkers met een groot aantal volken te zeer een werkbelasting vormt, kunnen wij niet onderschrijven. Ingeval men de bijen in een dadantkast houdt behoeft na afnemen en slingeren van de honing slechts één bak te worden behandeld. De vereiste behandeltime is slechts een halve minuut. Wanneer de volken op twee broedbakken gehouden worden, is door het opzij zetten en het vervolgens sprenkelen van de vloeistof tweemaal deze tijd gemoeid. In het licht van de omvang van het probleem voor de huidige imkers is dat een tijdsbeslag dat zeer wel verantwoord is.

Samenwerking

Vele bijeninstituten, met voor een deel hooggekwalificeerde wetenschappers, werken nu reeds sedert meer dan twintig jaar aan de oplossing van het wereldwijde probleem van de varroatoose, overigens zonder noemenswaardig resultaat. Geeft dit geen reden tot nadenken? Vanuit ons gezichtspunt kan slechts een nog nauwere samenwerking tussen wetenschappers en mensen in het veld ons verder brengen. Bij deze praktijkmensen is zeer veel ervaring en kennis aanwezig en deze kleine bouwstenen zouden door de wetenschappers meer moeten worden gebruikt.

Alleen dan zullen er bruikbare resultaten voor alle imkers komen.

Verschenen in het nummer 1/2003 van "Der Buckfastimker". Orgaan van de Gemeinschaft der europäischen Buckfastimker e.V. Vertaling en bewerking, met welwillende toestemming van beide auteurs, door Frans 't Hoen, lid Teeltgroep Marken.

Noot van de redactie

Bienenwohl is een kant en klaar product op basis van oxaalzuur. Dit middel is in Nederland niet toegelaten als bestrijdingsmiddel tegen de varroamijt.

advertentie

IMKERSHOP 'HET BIJENHUIS'

Een imker met verstand
wordt bij Het Bijenhuis vaste klant

Voor snelle bestelservice

tel 0317 422 733

fax 0317 424 180

e-mail bijenhuis@vbbn.nl

Grintweg 273

6704 AP Wageningen

online winkelen bij www.vbvn.nl